

Grammatikübersicht

Pregled gramatike

A Übersicht über die Satzgliedstellung

Raspored dijelova rečenice

I. Das Verb und seine Ergänzungen

Glagol i riječi koje ga poblize označavaju

U njemačkom jeziku glagol je glavni dio rečenice. Glagol određuje koje i kakve riječi ga poblize određuju. U prvom dijelu radio-kursa upoznali ste slijedeće dijelove rečenice:

1. subjekat **die Nominativ-Ergänzung**
2. kvalitativna dopuna **die Qualitativ-Ergänzung**
3. bliži objekat **die Akkusativ-Ergänzung**

1. Die Nominativ-Ergänzung / Subjekt

Skoro svaka rečenica u njemačkom jeziku ima subjekat koji može imati različite oblike.

2. Die Qualitativ-Ergänzung / Kvalitativna dopuna

Uglavnom se pojavljuje iza pomoćnog glagola **sein** i **heißen**, u vidu pridjeva i imenica

Nominativ-Ergänzung <i>Subjekt</i>	Verb	Qualitativ-Ergänzung <i>Kvalitativna dopuna</i>
Ich Das Herr Meier Er Menschen Du Das Zimmer	bin ist ist ist sind bist ist	neugierig. schlimm. müde. chaotisch. seltsam. unhöflich. frei.
Andreas Schäfer Die Hotelchefin Das	ist heißt ist	Portier. Frau Berger. ein Lied.

Subjekt se dobija na pitanje **wer** kada se radi o ljudima i **was** kada se radi o stvarima.

3. **Die Akkusativ-Ergänzung** / Bliži objekat u akuzativu
 Od svih glagola sa kojima smo se susretali u prvom stepenu našeg radio-kursa, objekat u akuzativu imaju:

anrufen	haben	mögen	suchen
bestellen	hören	nehmen	schreiben
bleiben	kaufen	probieren	spielen
brauchen	kennen	putzen	stören
einladen	kosten	rauchen	studieren
essen	lesen	recherchieren	trinken
finden	lieben	sagen	überlegen
fragen	machen	sehen	verkaufen
glauben	meinen	singen	verstehen
			zeigen

Nominativ-Ergänzung <i>Subjekt</i>	Verb	Akkusativ-Ergänzung <i>Bliži objekat</i>
Die Frau Herr Meier Frau Berger Andreas Er	probiert sucht bestellt sucht verkauft	eine Bluse. ein Zimmer. einen Salat. seine Kassetten. sie.

Objekat u akuzativu dobija se na pitanja **wen** (koga), kad se radi o ljudima i **was** (šta) kada su u pitanju stvari.

II. Satztypen: Aussage- und Fragesatz

Tipovi rečenica: Izjavna i upitna rečenica

U njemačkom jeziku postoje tri vrste (tipa) rečenica:

- Izjavna rečenica: **Das ist Andreas.**
- Upitna rečenica
 - sa upitnim zamjenicama: **Woher kommt er? Was macht er? Ist noch ein Zimmer frei?**
 - bez upitnih zamjenica:
- Zapovjedna rečenica (imperativ): **Bleib zu Hause!**

Prema mjestu na kojem se nalazi glagol razlikujemo dvije vrste rečenica:

- I: Kada je glagol na drugom mjestu.
 II: Kada je glagol na prvom mjestu (pojavljuju se puno rjeđe).

	Verb		
I	Das Er Er	ist kommt schreibt	Andreas Schäfer. aus Köln. Reportagen. } <i>Izjavna rečenica</i>
	Woher Was	kommt macht	Andreas? er? } <i>Upitna rečenica sa upitnim zamjenicama</i>

	Verb		
II	Bist Ist	du glücklich noch ein Zimmer frei?	} <i>Upitna rečenica bez upitnih zamjenica</i>
	Bleib Probieren	zu Hause! Sie mal!	} <i>Imperativ</i>

III. Die Position der einzelnen Satzglieder

Raspored riječi i dijelova rečenice

1. im Aussagesatz / u izjavnoj rečenici

a. *Raspored riječi i dijelova rečenice obično izgleda ovako:*

Nominativ-Ergänzung <i>Subjekat</i>	Verb	Ergänzungen <i>Kvalitativna dopuna</i>
Ich Dr. Thürmann Frau Berger Du	bin kommt sucht weißt	müde. aus Leipzig. genau das Buch. das doch.

b. *Ukoliko se nešto želi naglasiti, onda dio rečenice koji se želi naglasiti dolazi na početak. To je najčešće slučaj sa rečenicama u kojima dolazi do izljeva emocija.*

	Akkusativ-Ergänzung <i>Bliži objekat</i>	Verb	Nominativ-Ergänzung <i>Subjekat</i>
<i>Gospoda Berger se obradovala:</i>	Genau das Buch	suche	ich!
<i>Andreas se naljutio:</i>	Das	weißt	du doch!

2. Die Satzklammer / Spona u rečenici

Pojedine vrste glagola, odnosno njegovi dijelovi predstavljaju sponu sa ostalim dijelovima rečenice, uz izuzetak subjekta. To je slučaj sa:

- rečenicama sa modalnim glagolima: **Herr Meier möchte noch eine Nacht bleiben.***
- rečenicama sa rastavnim glagolima: **Dr. Thürmann reist morgen nach Berlin ab.***

Satzklammer <i>Spona u rečenici</i>			
	Verb		Verbzusatz / •••• 2. Verb: <i>infinitiv</i>
Wer Herr Meier Dr. Thürmann	reist möchte reist Möchten Komm	morgen noch eine Nacht morgen Sie noch eine Nacht doch	ab? bleiben. ab. bleiben? mit!

3. Die Negation nicht / Odrična rečenica sa nicht

Nicht može stajati:

a. na kraju rečenice, ako ona ima subjekat i bliži objekat u akuzativu.

	Verb	Akkusativ-Ergänzung <i>Bliži objekat</i>		Negation <i>negacija</i>
Die Frau Warum Hanna	probiert probiert singt Kaufst Trink	die Frau	die Bluse die Bluse	nicht. nicht? nicht. nicht? nicht!
		du	das Buch das Bier	nicht? nicht!

b. ispred objekta, glagola u infinitivu ili prefiksa.

	Verb	Negation		
Er Sie Herr Meier Warum Dr. Thürmann	ist singt möchte möchte reist Komm		nicht müde. nicht gern. nicht schlafen. nicht kaufen? nicht ab. nicht mit!	} Verb + kvalitativna dopuna } Verb + Infinitiv } Verb + Verbzusatz
		sie die Bluse		

Važno: **Nicht** nikada ne može stajati ispred prvog, pomoćnog ili modalnog glagola u rečenici.

4. Die Partikeln / Riječce (denn, doch, ja, mal, wohl, sowieso)

Riječce, koje ne mijenjaju već pojačavaju smisao rečenice, nalaze se iza glagola. U upitnim rečenicama nakon glagola odnosno predikata najprije dolazi subjekat a potom riječca.

denn ne može stajati samo u upitnim rečenicama
ja može stajati u upitnim rečenicama
wohl/sowieso ne može stajati u upitnim rečenicama sa upitnim zamjenicama

Ober: Das macht zweiundzwanzig Mark fünfzig.
Frau Berger: Fünfundzwanzig.
Ober: Vielen Dank.

Andreas je htio platiti ostatak. Posegnuo je za novčanikom i ustanovio da ga nema.

(Konobar se obraća Andreasu.)

Ober: Und Sie?
Andreas: Ich bezahle den Rest.
Ober: Also: eine Pizza mit Schinken.
Andreas: Ja. Und das Bier.
Ober: Das macht zehn Mark fünfzig.
Andreas: Mein Geldbeutel! Ich finde meinen Geldbeutel nicht.
Ich habe ihn sicher im Mantel. Einen Moment bitte!

Andreas je uzaludno tražio novčanik. On je svoj novac zaboravio u hotelu – a Ex je svo vrijeme to znala!

Andreas: Hast du meinen Geldbeutel?
Ex: Nein. Ich habe ihn nicht.
Andreas: So ein Mist! Ich finde ihn nicht. Hast du ihn wirklich nicht?
Ex: Wirklich nicht!
Andreas: Aber – wo ist er dann?
Ex: Im Hotel!
Andreas: Und das sagst du erst jetzt? Du bist wirklich fr ech!
Ex: Sowieso!

Gospođa Berger je na kraju platila sve.

Frau Berger: Na gut, dann bezahlen wir doch zusammen.

WÖRTER UND WENDUNGEN

RIJEČI I IZRAZI

der Rest	<i>ostatak</i>
der Geldbeutel	<i>novčanik</i>
der Mantel	<i>mantil, kaput</i>
Einen Moment bitte!	<i>Momenat! Trenutak, molim!</i>
finden	<i>naći</i>
Und das sagst du erst jetzt?	<i>I to mi tek sada kažeš?</i>

- b. *glagoli, čija osnova završava na -s ili -ß dobijaju u trećem licu jednine nastavak -t:*

heißen-en: du heißt

- c. **Verben mit Vokalwechsel** / *glagoli sa promjenom samoglasnika*
Postoje glagoli, koji mijenjaju svoj korijen ili glagolsku osnovu u drugom i trećem licu jednine u prezentu.

lesen: du liest, er liest

sehen: du siehst, er sieht

sprechen: du sprichst, er spricht

nehmen: du nimmst, er nimmt

essen: du ißt, er ißt

3. Verbkonjugation von haben / Konjugacija glagola haben – imati

haben	prezent		preterit	
	jednina	množina	jednina	množina
1. lice	ich habe	wir haben	ich hatte	wir hatten
2. lice	du hast Sie haben	ihr habt Sie haben	du hattest Sie hatten	ihr hattet Sie hatten
3. lice	er hat sie hat	sie haben	er hatte sie hatte	sie hatten

4. Verbkonjugation von sein / Konjugacija glagola sein – biti

sein	prezent		preterit	
	jednina	množina	jednina	množina
1. lice	ich bin	wir sind	ich war	wir waren
2. lice	du bist Sie sind	ihr seid Sie sind	du warst Sie waren	ihr wart Sie waren
3. lice	er ist sie ist	sie sind	er war sie war	sie waren

5. Verbkonjugation von wissen und vom Modalverb mögen (Präsens)
 Konjugacija glagola **wissen** i modalnog glagola **mögen** (prezent)

	wissen		mögen	
	jednina	množina	jednina	množina
1. lice	ich weiß	wir wissen	ich möchte	wir möchten
2. lice	du weißt Sie wissen	ihr wißt Sie wissen	du möchtest Sie möchten	ihr möchtet Sie möchten
3. lice	er weiß sie weiß	sie wissen	er möchte sie möchte	sie möchten

6. Imperativ der Verben / Glagoli u imperativu

Zahjev ili molba izražava se imperativom. Postoje tri vrste imperativa:

Komm! glagol u infinitivu pretvarate u drugo lice jednine, obračate se drugoj osobi sa **du-ti** ali **du-ti** ne izgovarate jer je subjekat izostavljen

Entschuldigen Sie! glagolski oblik pretvarate u drugo lice jednine kada osobu persirate, a ličnu zamjenicu **Sie** stavljate iza glagola

Gehen wir! glagol pretvarate u prvo lice množine, lična zamjenica **wir** dolazi iza glagola

7. Trennbare Verben (Präsens) / Rastavni (razdvojni) glagoli

Neki glagoli imaju dodatak koji je naglašen i koji nazivamo prefiks. Prefiks se u rečenici, koja je u prezentu, rastavlja i dolazi na kraj.

infinitiv		Verb		Verbzusatz •••••
einladen anrufen mitkommen	Ich	lade Rufen Komm	Sie nach Berlin Sie mich morgen doch bitte	ein. an? mit!

U rečenicama sa modalnim glagolom složeni glagol sa prefiksom se ne razdvaja i dolazi na kraj rečenice

abreisen: Ich möchte morgen abreisen.

II. Artikel und Nomen / Članovi i imenice

1. Definiter und indefinit Artikel / Određeni i neodređeni član

Članovi se nalaze ispred imenica i određuju njihov rod. Sve imenice u njemačkom jeziku **nemaju** isti rod kao u Vašem maternjem jeziku. Zato imenice treba učiti napamet, zajedno sa njihovim rodnom odnosno članom. (**das Gras** = trava je u njemačkom jeziku srednjeg roda a na Vašem = ženskog, **das Land** = zemlja je na njemačkom srednjeg roda, na Vašem jeziku = ženskog)

I u njemačkom jeziku postoje tri roda:

	jednina						množina
	maskulin (m.) muški nom. ak.		neutrum (n.) srednji nom. ak.		feminin (f.) ženski nom. ak.		} ... die
određeni član neodređeni član	der ein	den einen	das ein	das ein	die eine	die eine	
negacija	kein	keinen	kein	kein	keine	keine	••• keine

Određeni član mora se razlikovati od neodređenog. Neodređeni, kao što sam naziv govori, upotrebljava se kada nešto nije određeno ili kada se nešto po prvi put spominje. Određeni član se upotrebljava kada se misli na nešto određeno, odnosno kada se nešto već spominjalo.

Da liegt ein Spiegel.

Der Spiegel kostet zehn Mark.

Da liegt ein Buch.

Das Buch kostet zwei Mark.

Da liegt eine Flasche.

Die Flasche ist voll.

2. Der Possessiv-Artikel / Privojne zamjenice

Privojne zamjenice mijenjaju se po padežima kao i neodređeni član. Njibovo mjesto u rečenici je ispred imenice. Privojne zamjenice, koje se nalaze ispred imenica ženskog roda u nominativu i akuzativu, završavaju se na **-e**. Privojne zamjenice, koje se nalaze ispred imenica muškog roda u akuzativu dobijaju nastavak **-en**. Kad je riječ o privojnoj zamjenici u trećem licu jednine, pažnja se mora obratiti na lice koje nešto posjeduje (on/njegov **er/sein**, ona/njeno **sie/ih**, ono/njegovo **es/sein**), kao i na rod imenice, ispred koje se privojna zamjenica nalazi (njegova flauta, njena knjiga). Kod imenica u množini privojna zamjenica dobija nastavak **-e**.

	Ispred imenica u jednini			Ispred imenica u množini
	Nominativ		Akuzativ	
Jednina	Muški rod Srednji rod	Ženski rod	Muški rod	
1. lice	mein	meine	meinen	} Privojne zamjenice, koje se nalaze ispred imenica u nominativu i akuzativu množine, bez obzira na rod, uvijek dobijaju nastavak + e (meine/deine/seine)
2. lice	dein	deine	deinen	
3. lice	Ihr	Ihre	Ihren	
	 sein	seine	seinen	
	 ihr	ihre	ihren	
množina				
1. lice	unser	unsere	unseren	
2. lice	euer	eure	euren	
3. lice	Ihr	Ihre	Ihren	
	ihr	ihre	ihren	

3. Nomen im Plural / Imenice u množini

Većina imenica u njemačkom jeziku mijenja svoj oblik u množini. Najčešće se imenici u jednini dodaje odgovarajući nastavak u množini. Kod nekih imenica samoglasnici u množini dobijaju preglas. Neke opet u množini dobijaju i preglas i nastavak. Postoje i imenice koje i u jednini i u množini zadržavaju isti oblik.

nastavci u množini			nastavak množina: +preglas	
	jednina	množina	jednina	množina
-e	der Beruf	die Berufe	der Paß	die Pässe
-n	die Kasette	die Kassetten		
-en	die Frau	die Frauen		
-s	das Taxi	die Taxis		
-er	das Lied	die Lieder	das Tuch	die Tücher
..	der Mantel	die Mäntel		
—	das Zimmer	die Zimmer		

III Pronomen / Zamjenice

1. Personalpronomen / Lične zamjenice

Jednina			Množina	
nominativ			akuzativ	nominativ
1. lice		ich	mich	wir
2. lice		du	dich	ihr
		Sie	Sie	Sie
3. lice	}	er	ihn	}
		es	es	
		sie	sie	

2. Fragepronomen / Upitne zamjenice

wer	Ko?— kada pitate za lice u nominativu:	Werspricht da?(Ex)
wen	Koga?— kada pitate za lice u akuzativu:	Wen suchen Sie?(meine Mutter)
was	Šta?— kada pitate za stvari u nominativu: — kada pitate za stvari u akuzativu:	Was liegt da?(Schallplatten) Was suchst du?(meinen Mantel)
woher	Odakle?— kada pitate za porijeklo	Woher kommt Andreas?(aus Köln)
wo	Gdje?— kada pitate za mjesto dešavanja radnje	Wo wohnt Dr. Thürmann?(in Berlin)
warum	Zašto?— kada pitate za razlog	Warum arbeiten Sie?(Ich brauche Geld)
wie	Kako?— kada pitate za ime — kada pitate kakav je neko	Wie heißen Sie?(Andreas Schäfer) Wie ist der Mensch?(neugierig)

3. Negation / Odricanje

nicht *kada negirate glagol*
kein/keine *kada negirate imenicu*
nichts *kada sve negirate*

Das verstehe ich nicht.
Andreas hat keine Flöte.
Ich verstehe alles.
Ich verstehe nichts.

4. Partikeln / Riječce

Riječce ne mijenjaju smisao riječi u rečenici, već ga samo nijansiraju. U govornom jeziku riječce se veoma često upotrebljavaju. One smisao rečenice pojačavaju ili ublažavaju.

*pojačavaju čuđenje:
ublažavaju zainteresovanost:*

Was machen Sie **denn** hier?
Probier **mal**.